

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL X.X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2021-10-27 Nr. 429-384
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2020 m. balandžio 30 d. X.X. (draudėjas) su draudiku sudarė įprastinę TPVCAP draudimo sutartį (draudimo liudijimo Nr. duomenys neskelbiami) (toliau – Draudimo sutartis), kuria buvo apdrausta automobilio „LEXUS LS 600“ (toliau – automobilis) valdytojo civilinė atsakomybė. Su duomenys neskelbiami sudarytoje Draudimo sutartyje papildomai susitarta ir dėl susidūrimo su gyvūnais rizikos draudimo, todėl Draudimo liudijime nurodytos pagrindinės šios draudimo rizikos draudimo sąlygos. Draudimo nuo susidūrimo su gyvūnais rizikai taikomos Sausumos transporto priemonių draudimo taisyklių sąlygos Nr. 017.3 (toliau – Taisyklės).

2020 m. lapkričio 5 d. 16:20 val. duomenys neskelbiami su pareiškėju sudarė automobilio pirkimo–pardavimo sutartį, pagal ją naujuoju automobilio savininku tapo pareiškėjas. Pirkimo–pardavimo sutartis buvo sudaryta Ukmergėje, kartu su automobiliu pareiškėjui buvo perduota ir Draudimo sutartis.

2020 m. lapkričio 5 d. 19 val. Šiaulių rajone įvyko eismo įvykis, kurio metu pareiškėjo vairuojamas automobilis susidūrė su gyvūnu (stirna) ir buvo apgadintas, (toliau – Įvykis). Pareiškėjas iš karto po susidūrimo apie Įvykį policijai nepranešė ir pasišalino iš Įvykio vietos.

Apie įvykusį Įvykį pareiškėjas pranešė Šalčininkų policijos komisariatui kitą dieną po Įvykio – 2020 m. lapkričio 6 d. Minėtame pranešime pareiškėjas nurodė, kad Įvykis įvyko „iš kairės kelio pusės į važiuojamąją kelio dalį išbėgus stirnai, kuri atsitrenkė į kairę automobilio dalį, po susidūrimo stirna negyva guli kelkraštyje“.

2020 m. lapkričio 6 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką, pranešė apie Įvykį ir prašė išmokėti draudimo išmoką už per Įvykį apgadinto automobilio remontą. Tačiau draudikas 2020 m. gruodžio 18 d. priėmė sprendimą atsisakyti Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir mokėti draudimo išmoką už automobilio apgadinimus, sprendimą motyvuodamas tuo, kad nebuvo vykdoma Taisyklių 8.1.2 papunktyje įtvirtinta draudėjo pareiga apie Įvykį nedelsiant informuoti kompetentingas tarnybas (pvz., gydymo įstaigą, priešgaisrinės saugos ir gelbėjimo departamentą, policiją, avarines tarnybas ir pan.). Draudikas nustatė, kad pareiškėjas policijai apie įvykusį Įvykį pranešė tik 2020 m. lapkričio 6 d., t. y. praėjus vienai parai po Įvykio.

Pareiškėjas nesutiko su tokiu draudiko sprendimu, todėl 2021 m. kovo 17 d. kreipėsi į draudiką su pretenzija nurodydamas, kad sudarant automobilio pirkimo–pardavimo sutartį *duomenys neskelbiami* nebuvo supažindintas su draudimo taisyklių sąlygomis ir su tuo, kad Draudimo sutarčiai yra taikoma papildoma draudimo nuo susidūrimo su gyvūnais rizika. Pareiškėjas teigė, kad apie Įvykį nepranešė policijai, nes Įvykio metu nebuvo sužeistas joks žmogus, todėl, įsitikinęs, kad partrenktas gyvūnas nekliaudo eismui, pareiškėjas pasišalino iš Įvykio vietos. Pareiškėjas teigė, kad kitą dieną po Įvykio susisiekė su automobilių jam pardavusiu duomenys neskelbiami ir sužinojo, kad automobilis buvo apdraustas ne tik transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, o kad papildomai buvo apdraustas ir kitos draudimo rizikos, tarp kurių ir susidūrimo su laukiniais gyvūnais draudimo rizika. Pareiškėjas teigė, kad, vos tik gavęs šią informaciją, nedelsdamas apie Įvykį informavo draudiką ir policiją.

Draudikui nesutikus tenkinti pareiškėjo reikalavimo, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką prašydamas išnagrinėti vartojimo ginčą. Kreipimesi pareiškėjas nurodė, kad

2020 m. lapkričio 5 d. įvyko įvykis, kurio metu buvo apgadintas jam priklausantis automobilis. Pareiškėjas teigė, kad automobilis įvykio metu buvo apdraustas sausumos transporto priemonių draudimu, vadovaujantis Taisyklių sąlygomis. Pareiškėjas prašė rekomenduoti draudikui kompensuoti dėl įvykio patirtas 2 641,72 Eur išlaidas už automobilio remontą.

Draudikas pateiktame atsilepime Lietuvos bankui paaiškino, kad nesutinka tenkinti pareiškėjo reikalavimo ir prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

Draudikas paaiškino, kad draudimo išmoka už padarytą žalą dėl tiesioginio susidūrimo su į važiuojamąją kelio dalį išbėgusiu gyvūnu mokama tik su sąlyga, kad gyvūnas iki susidūrimo negulėjo ant kelio. Susidūrimo su gyvūnais rizikos draudimui yra taikomos Sausumos transporto priemonių draudimo taisyklės Nr. 017.3. Taisyklių 8.1.2 papunktyje nurodyta, kad draudėjas tam, kad įgytų teisę gauti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui, privalo „nedelsiant informuoti kompetentingas tarnybas (pvz. gydymo įstaigą, priešgaisrinės saugos ir gelbėjimo departamentą, policiją, avarines tarnybas ir pan.)“.

Draudimo liudijimo 6 punkte nustatyta, kad „draudėjui nedelsiant nepranešus apie susidūrimą su gyvūnu bendrosios pagalbos telefonu 112 arba policijai už susidūrimo su gyvūnu padarytą žalą nėra mokama“. Draudikas teigia, kad pareiškėjas apie įvykį pranešė tik kitą dieną po įvykio, o ne nedelsdamas, kaip yra nurodyta Draudimo liudijimo 6 punkte. Draudikas teigia, kad pareiga nedelsiant pranešti apie eismo įvykį yra nustatyta ir Kelių eismo taisyklių (toliau – KET) 222 punkte: „Jeigu dėl eismo įvykio padaryta tik turtinė žala ir nukentėjusio asmens eismo įvykio vietoje nėra, su eismo įvykiu susijęs eismo dalyvis privalo nedelsdamas pranešti apie eismo įvykį nukentėjusiajam, o jeigu tai neįmanoma – policijai.“ Draudikas teigia, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, laisvėje gyvenantys laukiniai gyvūnai nuosavybės teise priklauso valstybei. Iš pareiškėjo pateiktos informacijos nustatyta, kad po įvykio stirna nugaišo ir liko šalikelėje. Draudikas teigia, kad, vadovaujantis teisiniu reglamentavimu, pareiškėjas net ir nežinodamas Draudimo sutarties sąlygos dėl privalomo pranešimo policijai apie susidūrimą su gyvūnu, kurio savininkas yra valstybė, privalėjo elgtis vadovaudamasis KET sąlygomis ir nedelsdamas pranešti policijai apie įvykusį įvykį, tačiau to nepadarė. Draudikas pažymėjo, kad policiją kviesti reikėjo ne tik tam, kad būtų užfiksuotas įvykis ir sugadinimai, bet ir būtų pasirūpinta stirnos palaikais, įsitikinta vairuotojo blaivumu ir pan.

Pasisakydamas dėl pareiškėjo argumento, kad jam nebuvo žinoma, jog Draudimo liudijime jam buvo nustatyta pareiga nedelsiant pranešti policijai arba pagalbos telefonu 112 apie susidūrimą su laukiniu gyvūnu, draudikas teigia, kad pareiškėjas automobilį pirko iš asmens, kuris buvo su draudiku sudaręs Draudimo sutartį, ir būtent jis, būdamas draudėju pagal sudarytą Draudimo sutartį, privalėjo pareiškėją supažindinti su Draudimo sutarties sąlygomis, tačiau pareiškėjas teigė su Draudimo sutarties sąlygomis nebuvo supažindintas. Draudiko teigimu, vadovaujantis Taisyklių Specialiųjų sąlygų 15.2 papunkčiu, pasikeitus transporto priemonės savininkui, draudimo apsauga galioja iki kitos darbo dienos 24 val. 00 min., o pareigą supažindinti su Taisyklių sąlygomis turi draudėjas.

Draudikas pažymėjo, kad objektyviai nėra ir negali būti atsakingas už tai, jog ankstesnysis transporto priemonės savininkas laiku ir tinkamai nesupažindino naujojo transporto priemonės savininko su Draudimo sutarties sąlygomis.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią apdrausto automobilio remonto išlaidas, pagrįstumo.

Draudikas teigia, kad pareiškėjas neįvykdė Draudimo liudijime nustatytos draudėjo pareigos nedelsiant pranešti policijai arba pagalbos telefonu 112 apie įvykį. Pareiškėjas teigia, kad ankstesnis automobilio savininkas, perduodamas jam automobilį kartu su Draudimo sutartimi, nesupažindino pareiškėjo su Draudimo sutarties sąlygomis, todėl įvykus įvykiui jis apie tokią savo pareigą nežinojo.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.1011 straipsnis reglamentuoja apdrausto turto savininko pasikeitimą. Minėto straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Jeigu apdrausto turto

nuosavybės teisė iš asmens, kurio interesais buvo sudaryta draudimo sutartis, pereina kitam asmeniui, tai teisės ir pareigos pagal draudimo sutartį pereina naujam apdrausto turto savininkui, išskyrus atvejus, kai turtas iš pirminio savininko yra paimamas priverstine tvarka arba draudimo sutartis nustato ką kita.“

TPVCAPDĮ 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, jei pasikeitus apdraustos transporto priemonės savininkui, draudėjas perdavė naujam transporto priemonės savininkui dokumentus, patvirtinančius sudarytą draudimo sutartį, tokiu atveju naujam transporto priemonės savininkui pereina draudėjo teisės bei pareigos pagal sudarytą draudimo sutartį.

Taisyklių nuostatos nereglamentuoja apdrausto turto savininko pasikeitimo sąlygų, tik nurodo, kad pasikeitus transporto priemonės savininkui draudimo apsauga galioja iki kitos darbo dienos 24 val. 00 min. (Taisyklių Specialiųjų sąlygų 15.2 papunktis).

Nagrinėjamu atveju nėra ginčo, kad naujam automobilio savininkui (pareiškėjui) dokumentai, patvirtinantys sudarytą Draudimo sutartį, buvo perduoti sudarant automobilio pirkimo–pardavimo sutartį. Nei TPVCAPDĮ, nei Taisyklių sąlygose nėra nustatytos dokumentus perduodančio asmens pareigos supažindinti naująjį savininką su Draudimo sutarties sąlygomis. TPVCAPDĮ 8 straipsnio 1 dalyje tik nustatyta pareiga naujam transporto priemonės savininkui, perėmus draudėjo teises ir pareigas pagal sudarytą draudimo sutartį, nedelsiant, ne vėliau kaip per 15 dienų nuo nuosavybės teisės į transporto priemonę perėjimo dienos, raštu pranešti draudikui apie nuosavybės teisės į transporto priemonę perėjimą, taip pat savo duomenis.

Įvertinus tiek Civilinio kodekso, tiek TPVCAPDĮ, tiek Taisyklių sąlygas, reglamentuojančias apdrausto turto savininko pasikeitimą, galima teigti, kad pareiškėjui, kaip naujam automobilio savininkui, perėjo visos draudimo sutarties bendrojoje ir specialiojoje dalyse nustatytos teisės ir pareigos nuo to momento, kai duomenys neskelbiami jam perdavė dokumentus, patvirtinančius sudarytą Draudimo sutartį.

Draudimo liudijimo 6 punkte atskirai reglamentuojamos draudimo nuo susidūrimo su gyvūnais rizikos sąlygos. Minėtame Draudimo liudijimo 6 punkte apibrėžiama susidūrimo su laukiniais gyvūnais draudimo rizikos apimtis: „Apdrausta rizika – susidūrimas su gyvūnais kelyje. Išmoka mokama, kai transporto priemonei padaroma žala dėl tiesioginio susidūrimo su į važiuojamąjį kelio dalį išbėgusiu gyvūnu, su sąlyga, kad jis iki susidūrimo negulėjo ant kelio.“ Draudimo liudijimo 6.6 papunktyje nustatyta draudėjo pareiga nedelsiant pranešti apie susidūrimą su laukiniu gyvūnu ir nurodytos tokios pareigos nevykdymo sąlygos – „Draudėjui nedelsiant nepranešus apie susidūrimą su gyvūnu bendrosios pagalbos telefonu 112 arba policijai, išmoka už susidūrimo su gyvūnu padarytą žalą nėra mokama.“

Kaip minėta, remiantis Taisyklių Specialiųjų sąlygų 15.2 papunkčio nuostata, draudimo apsauga pasikeitus apdrausto turto savininkui galioja iki kitos darbo dienos 24 val. 00 min. Įvykis įvyko tą pačią dieną, kurią ir buvo sudaryta automobilio pirkimo–pardavimo sutartis, todėl draudimo apsauga įvykio metu, pagal pareiškėjo kartu su automobiliu perimtą Draudimo sutartį, buvo galiojanti.

Pareiškėjas teigia, kad ankstesnis automobilio savininkas duomenys neskelbiami, perduodamas automobilį ir kartu su juo perduodamas Draudimo sutartį, nesupažindino pareiškėjo su Draudimo sutarties sąlygomis, todėl jis apie pareigą apie susidūrimą su laukiniu gyvūnu nedelsiant pranešti policijai arba pagalbos telefonu 112 nežinojo.

Kaip jau buvo minėta, nei Civilinio kodekso nuostatos, nei TPVCAPDĮ, nei Taisyklių sąlygos, reglamentuojančios apdrausto turto savininko pasikeitimą, nenustato draudėjui pareigos supažindinti naująjį apdrausto turto savininką su Draudimo sutarties sąlygomis, kai kartu su apdraustu turtu yra perduodama ir Draudimo sutartis ir iš jos kylančios draudėjo teisės bei pareigos pereina naujam apdrausto turto savininkui. Tiek Civiliniame kodekse, tiek TPVCAPDĮ tik nustatyta bendra taisyklė, kad naujam transporto priemonės savininkui, perėmus turtą kartu su galiojančia draudimo sutartimi, pereina draudėjo teisės bei pareigos pagal sudarytą draudimo sutartį. Taigi, pareiškėjas, sutikdamas kartu su automobiliu perimti ir jau sudarytą Draudimo sutartį, o ne pasirinkdamas su draudiku sudaryti naują draudimo sutartį, kartu sutiko ir perimti visas teises bei pareigas, kylančias iš ankstesnio automobilio savininko (draudėjo) sudarytos ir pareiškėjo perimtos Draudimo sutarties.

Kaip ir buvo minėta, draudėjo pareiga apie susidūrimą su gyvūnu nedelsiant informuoti policiją ir šios pareigos nevykdymo pasekmės buvo įtvirtintos pačiame Draudimo liudijime. Taigi, jeigu pareiškėjas būtų buvęs pakankamai atidus ir rūpestingas savo sudaromos sutarties atžvilgiu, perimdamas apdraustą turtą (automobilį) kartu su galiojančia Draudimo sutartimi, būtų perskaitęs Draudimo liudijime įtvirtintas Draudimo sutarties sąlygas ir būtų susipažinęs su Draudimo liudijime įtvirtintomis draudėjo pareigomis, įskaitant pareigą nedelsiant pranešti

policijai apie susidūrimą su laukiniu gyvūnu. Tačiau iš ginčo byloje turimų duomenų galima teigti, kad pareiškėjas, priimdamas sprendimą kartu su automobiliu perimti ir galiojančią Draudimo sutartį bei visas iš jos kylančias draudėjo teises ir pareigas, nedėjo reikiamų pastangų susipažinti su Draudimo sutarties sąlygomis ir ėmėsi vairuoti automobilį, taip prisiimdamas iš tokių savo veiksmų kylančią riziką.

Ginčo bylos duomenimis, pareiškėjas apie įvykį policijai pranešė tik kitą dieną po įvykio, nors, kaip jau buvo minėta, Draudimo liudijime yra įtvirtinta draudėjo pareiga apie įvykį policijai arba pagalbos telefonu 112 pranešti nedelsiant. Vertinant, ar pareiškėjo elgesys, kai apie įvykį policijai buvo pranešta tik kitą dieną po įvykio, gali būti vertinamas kaip atitinkantis Draudimo liudijime nustatytą pareigą nedelsiant pranešti policijai apie įvykį, svarbu pažymėti, kad lietuvių kalbos žodyne žodis „nedelsiant“ aiškinamas taip: „tuojau, negaištant, nieko nelaukiant“. Draudikas teigia, kad reikalavimas nedelsiant pranešti apie susidūrimą su laukiniais gyvūnais yra susijęs ir su tuo, kad būtų galima nustatyti, ar įvykis atitinka Draudimo liudijime apibrėžtą susidūrimo su laukiniais gyvūnais draudimo rizikos apimtį, t. y. įvertinti, ar laukinis gyvūnas išbėgo į kelią, ar jau gulėjo ant kelio. Galima pritarti tokiam draudiko teiginiui, nes, tik apie įvykį pranešus iš karto po jo, būtų galima nustatyti aplinkybes, būtinas draudžiamąjį įvykį sąlygoms įvertinti. Pareiškėjui pasišalinus iš įvykio vietos iš karto po įvykio ir apie įvykį pranešus policijai tik kitą dieną, draudikas neteko galimybės įvertinti visų įvykio pripažinimo draudžiamuoju sąlygų. Todėl galima teigti, kad pareiškėjo pranešimas apie įvykį tik kitą dieną po jo neatitiko Draudimo liudijimo 6.6 papunktyje įtvirtintos draudėjo pareigos nedelsiant pranešti policijai apie susidūrimą su laukiniu gyvūnu.

Bet to, kaip teisingai teigė draudikas, pareiškėjui pareiga apie susidūrimą su laukiniu gyvūnu pranešti policijai kilo ir iš KET 222 punkte nustatyto reikalavimo transporto priemonės vairuotojui: „Jeigu dėl eismo įvykio padaryta tik turinė žala ir nukentėjusio asmens eismo įvykio vietoje nėra, su eismo įvykiu susijęs eismo dalyvis privalo nedelsdamas pranešti apie eismo įvykį nukentėjusiajam, o jeigu tai neįmanoma, – policijai.“ Taigi, pareiškėjas, pasišalindamas iš įvykio vietos ir nepranešdamas policijai apie įvykį, pažeidė ne tik Draudimo sutarties nuostatas, bet ir KET reikalavimus. Pareiškėjo elgesys, kai partrenkus laukinį gyvūną buvo pasišalinta iš įvykio vietos, apskritai negali būti vertinamas kaip elgesys, atitinkantis atidaus ir rūpestingo žmogaus standartą.

Įvertinus nustatytas aplinkybes, galima teigti, kad kartu su automobilio nuosavybės teisėmis perėmusiam ir jau sudarytą Draudimo sutartį pareiškėjui perėjo visos draudėjo teisės ir pareigos pagal sudarytą Draudimo sutartį ir pareiškėjas turėjo pareigą nedelsiant po įvykio pranešti policijai apie susidūrimą su laukiniu gyvūnu, tačiau jis pasišalino iš įvykio vietos ir apie įvykį policijai pranešė tik kitą dieną po įvykio.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas neįvykdė savo kaip draudėjo pareigos, o Draudimo liudijime nustatyta, kad, draudėjui neįvykdžius šios pareigos, draudimo išmoka nėra mokama, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką, todėl pareiškėjo reikalavimas draudikui atlyginti automobilio remonto išlaidas yra nepagrįstas ir atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis